

akadályozására, széles körű társadalmi, politikai erőket mozgósított a háborús veszély leküzdésére. Az atomenergia békés felhasználásáért folytatott munkásságáért 1960-ban a Washingtoni Tudományos Akadémia Atom for Peace Award díjával tüntették ki. Figyelemre méltóak utópikus, tudományos-fantasztikus elbeszélései, amelyek a nagy atomtudós az emberiség lekiismeretének felkeltésére, a béke megvédésére buzdító szándékkal tette közzé. (Mh. 1964. május 30. La Jolla, USA)

— 100 éve, 1873: Az első Spanyol Köztársaság kikiáltása.

— 140 éve, 1833-ban született Gregoriu ȘTEFANESCU, jeles román geológus. (Mh. 1911)

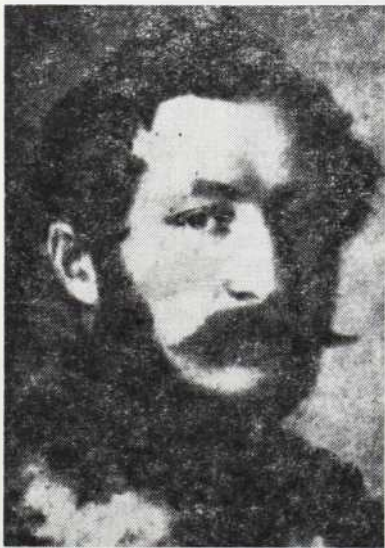
— 160 éve, 1813-ban Căciulați-ban született Ioan BAJENARU, híres román énekes.

— 405 éve, 1568-ban Marseille-ben született Honoré d'URFÉ francia író. Különösen *Astrée* (1607–1627) c. ötkötetes pásztorregényével vált híressé. (Mh. 1625. június 1. Villefranche)

— 480 éve, 1493: Kolumbusz első felfedező utazásáról visszatérőben hatalmas viharba került. Hordóba zárt pergamenlapon adott hírt nagy felfedezéséről, az új világrészről.

Február 12.

— 75 éve, 1898-ban halt meg BARABAS Miklós festőművész, a magyar festészet egyik legkiválóbb képviselője. (Sz. 1810. február 10. Kézdimárkos-

falva) — Hoffmann Edit: *BM*, 1950. Mándy Iván: *Egy festő ifjúsága*, R. 1955. — M 70. 1. 46. Árvay Árpád: *BM* (k).

— 155 éve, 1818: A Chilei Köztársaság kikiáltása.

Február 13.

— 70 éve, 1903-ban Liège-ben született Georges J. Ch. SIMENON belga (francia) író, a detektívregény mestere. Mintegy kétszáz könyvét fordultatos meseszöveg, elmélyült lélekrajz tette nagysikerű olvasmányá. 1934-től jelenik meg *Maigret felügyelő* sorozata. Több regényét filmre vitték.

— 100 éve, 1873-ban Kazanyban született Fjodor Ivanovics SALJAPIN, világhírű orosz énekes, színész, a leg-

kiválóbb basszusénekesek egyike. A világ szinte valamennyi nagy operaházában fellépett és kivételes hangjával, művészi játékával elbűvölte közönségét. (Mh. 1938. ápr. 12. Párizs) — (BA)

— 295 éve, 1678-ban Nagyszébenben halt meg BETHLEN János erdélyi kancellár (1659-től), történétíró, a tudományos és művészi igényű magyar történetírás egyik első képviselője; a Székelyudvarhelyi Kollégium alapítója (Bethlen Miklós apja). Bethlen történeti munkája — „a latin nyelvű humanista történetírás utóhangja” —: *Rerum Transylvanicarum libri quatuor* (Az erdélyi történelem négy könyve). Szében 1663, Amsterdam 1664, Kolozsvár 1791; németül Nürnberg 1666 — 1629-től, Bethlen Gábor halálától a megjelenés idejéig tárgyalja az erdélyi eseményeket. Folytatása: *Historia rerum Transylvanicarum ab anno 1662—1673*. Bécs 1782, Kolozsvár 1789. (Sz. 1613. Kisbun) — Bodnár Gyula: *BJ*. Nagyvárad 1922.

— 315 éve, 1658-ban született SAINT-PIERRE abbé (Charles-Irénée Castel)

francia politikai író, gondolkodó, a korai francia felvilágosodás egyik jelentékeny képviselője. 1695-től az Akadémia tagja volt. 1713 és 1717 között írta és adta ki híres politikai munkáját *Projet pour rendre la paix perpétuelle en Europe* (Tervezet az örök béke visszaállításáról Európában). Ezután jelent meg XIV. Lajos kormányzatáról szóló szigorú bírálata (*Discours sur la Polysynodie*, 1718 — *Értekezés a poliszinodiáról*), amelyben javasolja, hogy az államügyeket képvisleti testületekre és szakbizottságokra ruházzák. E bíráló megjelenése után az Akadémia kizárta tagjai sorából. Nevéhez fűződik még a gazdasági és társadalmi élet fejlesztését célzó számos tervezet. (Mh. 1743. április 29. Párizs) — A korai francia felvilágosodás. Bp. 1961 Gondolat (Európai Antológia).

Február 14.

— 30 éve, 1943-ban Göttingenben halt meg David HILBERT német matematikus, egyetemi tanár, a századelő egyik legnagyobb, világhírű matematikusa. — *Grundlegen der Mathematik*, 1899; 1934—1939; *Methoden der mathematische Physik*, 1924. (Sz. 1862. január 23. Königsberg)

— 85 éve, 1888: Az Ateneul Român alapítása. Az alapító ünnepség díszbeszédét Alexandru Odobescu író, jeles közéleti személyiség tartotta.

— 90 éve, 1883-ban halt meg Maria C. A. ROSETTI román haladó publicista. Jelentős szerepet játszott az 1848-as munténiai forradalomban. (Sz. 1819)

— 160 éve, 1813-ban Dargomizsben (Tula) született Alekszandr Sz. DARGOMIZSKIJ zeneszerző, az orosz operatörténet kiváló alakja. (Mh. 1869. jan. 5/17. Pétervárad)

— 175 éve, 1798: A francia csapatok elfoglalják Bern városát; a svájci kantonok szövetségének feloszlatása.

Február 15.

— 1907: Ezen a napon kezdődött a polgári-földesúri kizsákmányolás elleni román parasztfelkelés. A felkelés vérbefojtása során 11 000 parasztot gyilkoltak meg. — Caragiale: *1907 tavaszától őszéig*; Rebreanu: *Lázadás*; Arghezi: *1907*. — L. még M 72. 1 56.

— 50 éve, 1923-ban született Petre SOLOMON román költő, esszéíró és műfordító, újságíró. Verseskötetei: *Lumina zilei*, 1955; *Drum spre oameni*, 1956; *Relief*, 1965; *Intre fac și cenușă*, 1968. Számos fordítása jelent meg főleg az angol és amerikai irodalomból, ezekhez kapcsolódik néhány